

Hållbarhetsrapport 2023

Ett år av förändring, uppföljning och nya fokusområden

Enligt EU:s klimattjänst Copernicus blev 2023 det varmaste året som uppmätts på jorden – 0,17 grader över tidigare toppnotering. Året går till historien som det varmaste som uppmätts sedan människan började sammanställa temperaturdata för 174 år sedan. Prognoserna pekar tyvärr mot att trenden med nya värmerekord kommer att hålla i sig då koncentrationen av växthusgaser i atmosfären fortsätter att öka.

I december avslutades förhandlingarna på FN:s klimatmöte COP28 i Dubai, Förenade Arabemiraten. Mötet resulterade i en överenskommelse som kan innebära ”början till slutet” för fossila bränslen. Den stora utmaningen framöver blir att gå från ord till handling och här ser vi att Adda kan spela en viktig roll i att stötta våra kunder i deras klimatarbete kopplat till inköp, upphandling och utbildning.

Under året har Adda, tillsammans med regionernas nationella kansli för hållbar upphandling och Upphandlingsmyndigheten, uppdaterat villkoren för hållbara leveranskedjor. Villkoren stämmer nu överens med CSDDD, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter samt OECD:s riktlinjer för ansvarsfullt leverantörsarbete. Dessa villkor kommer nu att implementeras i Addas och samtliga regioners kommande upphandlingar under 2024.

EU:s direktiv Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD, kommer framöver att beröra många kommunala aktiebolag och bolagskoncerner, även Adda AB. Direktivet är ett stort kliv framåt och en viktig aspekt är att hållbarhetsinformation integreras i årsredovisningen, ingå i förvaltningsberättelsen och även granskas av revisorer.

För Addas del kommer detta innebära, vid eventuell uppfyllnad av kriterier för rapportering, att vi för verksamhetsåret 2025 behöver redovisa i enlighet med regelverket. För verksamhetsåret 2024 kommer SKR Företag AB, där Adda ingår, behöva hållbarhetsredovisa enligt regelverket. För Adda innebär det att vi behöver bistå moderbolaget med fakta och information om verksamhetens hållbarhetspåverkan.

Välfärdsbrott och försörjningsberedskap är två områden som under året har varit i stort fokus hos oss, vår ägare och våra kunder. Under året lanserades Beredskapsförrådet, där vår ambition är att erbjuda en enkel lösning för att hitta rätt bland våra erbjudanden som har en beredskapshöjande effekt på försörjningen.

Vi på Adda

För att vår verksamhet ska fungera är det viktigt för oss att våra medarbetare mår bra och har rätt förutsättningar. Två gånger per år görs därför mätningar av Addas arbetsplatskvalitet. Syftet med mätningarna är att säkerställa en god arbetsmiljö och för att vi ska kunna göra de insatser och aktiviteter som medarbetare behöver i sitt arbete. Sedan 2016 har Adda använt Great Place to Works medarbetarundersökning och i mars 2023 svarade 146 av 165 medarbetare på undersökningen. Det ger en svarsfrekvens på 88%, vilket anses högt och ger ett representativt resultat för verksamheten. I september mättes även den organisatoriska och sociala arbetsmiljön genom en medarbetarundersökning.

Resultaten från båda undersökningarna visade att Addas arbetsmiljö håller en hög nivå där medarbetarna mår bra, utvecklas och känner sig trygga. Utvecklingsområden identifieras och analyseras av chefer och medarbetare tillsammans och aktiviteter sätts upp i en handlingsplan. Från årets mätningresultat finns förbättringsområden inom samarbeten mellan avdelningarna, fler fysiskt närvarande chefer på kontoren samt tydligare kommunikation kring Addas vision och riktning.

Mot bakgrund av detta har ledningen prioriterat att ta fram och lansera en tydligare styrnings- och ledningsmodell, en uppdaterad strategisk plattform inklusive affärs- och verksamhetsplan samt uppdatera styrdokument och processbeskrivningar. I syfte att stärka kompetensen inom arbetsmiljöområdet ytterligare har en digital arbetsmiljöutbildning erbjudits till alla chefer och skyddsombud på företaget.

Medarbetarinflytande i arbetsmiljöarbetet

Systematiskt arbetsmiljöarbete är en av nycklarna till en hållbar arbetsmiljö och på Adda finns ett stort engagemang för arbetsmiljöfrågor. Medarbetarinflytande i arbetsmiljöfrågor ger en bättre upplevelse av arbetsmiljön och därför fortsätter vi att genomföra aktiviteter som främjar detta.

Varje år genomförs ett flertal insatser i arbetsmiljöarbetet:

- Minst fyra protokollförda möten i Arbetsmiljökommittén.
- Fysiska arbetsmiljö- och brandskyddsronder på samtliga kontor minst en gång per år.
- Psykosocial arbetsmiljöronde med handlingsplan en gång per år.
- Översyn och kommunikation av rutiner för tillvägagångssätt i olika arbetsmiljösituationer samt hur vi kan förebygga ohälsa på arbetsplatsen.
- Utbildning av samtliga nyanställda i systematiskt arbetsmiljöarbete och hur detta fungerar i praktiken hos oss på Adda.

Den digitala vardagen

I samband med coronapandemins utbrott ställde hela organisationen om till ett digitalt arbetssätt. Att hålla hybridmöten, webinarier samt digitala avdelningsmöten och konferenser är numera naturliga och vanligt förekommande arbetssätt som kan hanteras av samtliga medarbetare.

En arbetsmiljömässig risk är att under en längre tid arbeta ensam på distans. För att undersöka hur det digitala arbetet påverkar vårt välmående och vad som behöver göras för att förebygga skador och ohälsa genomför Adda regelbundna mätningar av den digitala arbetsmiljön. Under 2023 utfördes mätningen genom individuella djupintervjuer, då även informationssäkerheten på hemarbetsplatsen undersöktes.

För att minimera riskerna i den digitala vardagen och bibehålla variation, välmående, gemenskap och meningsfullhet i arbetet utförs bland annat följande aktiviteter:

- Frekventa ett-till-ett-möten mellan chef och medarbetare.
- Uppmuntran till att regelbundet komma till kontoren för samarbeten och möten.
- Hemarbetsplatserbidande – ett ekonomiskt bidrag från arbetsgivaren till ett väl fungerande och ergonomiskt hemmakontor hos medarbetaren.

Balans mellan arbete och fritid

De största utmaningarna i Addas arbetsmiljö är stress och förmågan att hålla en god balans mellan arbete och fritid. För att minska och förebygga risken för stress samt uppmuntra till balans i livet görs ett antal aktiviteter:

- Ett-till-ett-samtal med fokus på stressnivå, arbetsbelastning och balans mellan arbete och privatliv. Under dessa samtal tas även individuella handlingsplaner fram.
- Arrangerade workshops och föreläsningar i ämnet för att ge inspiration till förändrade vanor.
- Digitala och fysiska tränings- och avslappningspass på arbetstid.
- Personalgruppen Vässa Sågen anordnar aktiviteter på och utanför arbetstid. Aktiviteterna syftar till att vara stärkande för kropp, själ, hjärna och hjärta. Exempel på arrangemang under året var bowling, Convini-stafetten, after works med pingis och dart.

Vi ser många positiva effekter från dessa aktiviteter, men det är också viktigt att ständigt vara vaksam över stressnivåer och att hjälpas åt att minimera riskerna med den.

Aktivitetsbaserat arbetssätt

På kontoren tillämpas ett aktivitetsbaserat arbetssätt, vilket innebär att medarbetaren väljer arbetsplats beroende på arbetsuppgiften för stunden. Samtliga arbetsplatser, mötesrum och fikarum kan nyttjas av alla och det finns olika zoner på kontoret för att upprätthålla ett stödjande arbetsklimat.

Kvinnodominerad bransch med normal omsättning på personal

Adda verkar i en bransch där generellt sett fler kvinnor än män arbetar. Företaget strävar efter en könsfördelning på 60/40 eller jämnare. 2023 hade Adda en fördelning på 70% (år 2022 69%) kvinnor och 30% (år 2022 31%) män.

Totalt sett för Adda-koncernen ligger personalomsättningen för 2023 på 20% (år 2022 12%), vilket anses vara en något förhöjd nivå jämfört med förväntan. Genomsnittsåldern var 43 år (år 2022 42 år). Endast 1% av alla anställda arbetade deltid.

Klimatfotavtryck från våra resor och kontor

Sedan 2016 mäter vi våra tjänsteresors klimatpåverkan och sedan 2018 klimatkompenserar vi utsläppen från genomförda resor. Nytt för i år är att IT-utrustning har inkluderats.

Under verksamhetsåret 2023 klimatkompenserade vi för 149 ton koldioxid-ekvivalenter för utsläpp som härrör från tjänsteresor, energianvändningen på våra kontor och inköp av IT-utrustning. Nytt för året är att vi även räknat med inköp och påbörjad leasing av IT-utrustning som uppgår till 12 ton CO₂e. Trots att vi räknat med inköpt IT-utrustning så är våra utsläpp lägre än 2022. Anledningen är att våra utsläpp inom energianvändning har minskat jämfört med 2022 då förnybar el har inkluderats för Stockholmskontoret. Förnybar el har även inkluderats för fastighetselen till kontoret i Malmö och det nya kontoret i Göteborg.

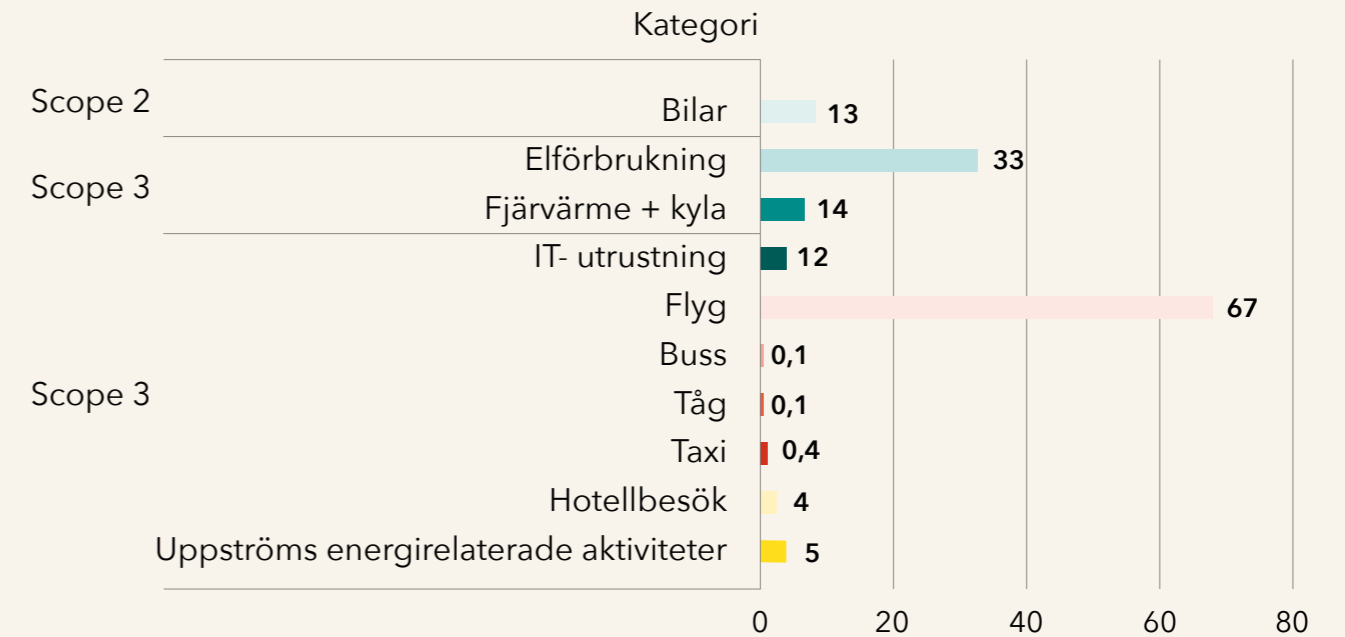
Nedan visas utsläppen uppdelat enligt GHG-protokollet, ses som tabell och stapeldiagram.

Scope	Kategori	Aktivitet	2023 [ton CO ₂ e]
Scope 1	Mobil förbränning	Bilar	13
Scope 2	Energianvändning	Elförbrukning	33
		Fjärrvärme + kyla	14
Scope 3	Inköpta varor och tjänster	IT-utrustning	12
		Tjänsteresor	
		Flyg	67
		Buss	0,1
		Tåg	0,1
		Taxi	0,4
		Hotellbesök	4
	Uppströms energirelaterade aktiviteter från Scope 1 och Scope 2	Uppströms energirelaterade aktiviteter	5
Totalt:			149

Utsläppen beräknade med Market Based metoden.

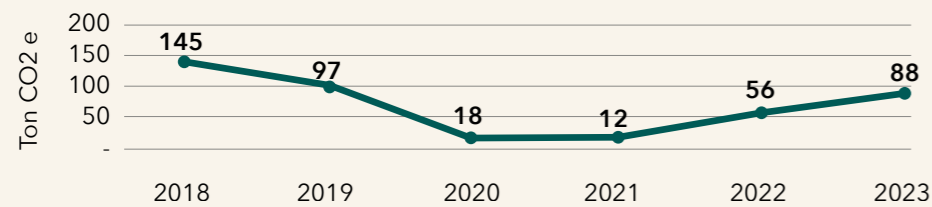
Totala utsläpp (ton CO₂-e) 2023

Nedan diagram visar hur de totala utsläppen förändrats över tid. Under åren 2018–2020 inkluderades ej utsläppen relaterade till kontorens energianvändning. För 2023 inkluderades även inköp och leasing av IT-utrustning.

Data kopplat till energianvändningen har varierat under åren, men 2023 anses den vara komplett.

Utsläpp från resor över tid

Trenden med nedåtgående utsläpp från våra tjänsteresor är tydlig sedan 2018. Våra utsläpp ökade dock under 2023 jämfört med 2022, vilket till stor del förklaras av att vi blivit fler anställda på Adda, samt att resandet ökade under året jämfört med pandemiåren. Ser man till kg CO2 per km så har vi minskat utsläppen med 8% jämfört med 2022. Tågresandet har ökat med 30%.

Förnyade riktlinjer för resor togs fram i slutet av året där det bland annat förtydligas att resor ska planeras så att de kan ske till lägsta möjliga kostnad, med minsta möjliga miljöpåverkan och med så liten belastning på den anställdes privatliv som möjligt.

Klimatkompensationen sker genom projektet CommuniTree Programme Nicaragua – Plan Vivo som är baserat i norra Nicaragua där bönder erbjuds betalning för noggrant planterade och välskött träd på egen mark. Avskogning är en av de största orsakerna till klimatförändringar. Ungefär 50% av ett träds vikt utgörs av kol, och när träden huggs ned frigörs det i atmosfären. I projektet används olika inhemska arter av växter och träd och varierade odlingsmetoder, allt för att maximera trädens tillväxt. Till exempel samplanteras kaffebuskar med mindre grödor för att ge skugga och skydd mot jorderosion. För bönderna i projektet innebär träden ett skydd vid extremväder då de binder vatten, förhindrar jordskred och erbjuder skugga för djur, grödor och inte minst de över 1000 familjer som bor i området.

Vår konsultverksamhet

AffärsConcept, Addas konsultverksamhet, har under 2023 levererat stöd och rådgivning till kunder att ställa relevanta miljökrav och sociala krav i deras upphandlingar. Inom utbildningarna Diplomerad upphandlare och Certifierad upphandlare ingår heldagsutbildningar i hållbar upphandling.

Lärande och verksamhetsstöd

God utbildning för alla

Adda har ett brett utbud av utbildningar för kommuner, regioner och dess helägda bolag inom områden som är särskilt prioriterade för välfärden. Vi möjliggör god utbildning för alla kommuner och regioner, oavsett deras geografiska läge och ekonomiska förutsättningar genom att erbjuda många av våra utbildningar digitalt.

Kommuner och regioner har stora ekonomiska utmaningar, samtidigt är kompetensförsörjning en av decenniets viktigaste frågor. För att välfärden ska kunna fortsätta satsa på kompetensutveckling för sina medarbetare har vi tagit fram en ny avgiftsmodell vilket innebär att vi sänker priset rejält på alla våra webb-utbildningar. Dessutom har vi olika organisationsabonnemang vilket innebär att kommuner och regioner kan tillgängliggöra en, flera eller alla våra webb-utbildningar till hela sin organisation till ett mycket förmånligt pris.

Det livslånga lärandet är en viktig förutsättning för att klara kompetensutmaningen och den snabba utvecklingen som sker i vårt samhälle. Kommuner och regioner har efterfrågat metoder, verktyg och stöd för hur man kan arbeta med det livslånga lärandet i sina organisationer och främja en lärande kultur. Därför har vi tillsammans med forskare och medarbetare i välfärden tagit fram utbildningspaketet Framtidens lärande i välfärden.

Jämställdhet och anständiga arbetsvillkor

Jämställdhet är en viktig aspekt i kommuner och regioners alla verksamheter. Genom vår utbildning Jämställdhetsanalys kan framför allt chefer i välfärden öka sin kunskap om hur de integrerar jämställdhet i sina ordinarie analyser och uppföljningar.

Adda bidrar till välfärdens kompetensförsörjning genom att erbjuda lärande i olika format.

Vi tillhandahåller utbildningar som bland annat täcker frågor om hur kollektivavtalen i sektorn hänger ihop och vilka rättigheter och skyldigheter arbetsgivare och arbetstagare har. Detta innebär att utbildningarna bidrar till anständiga arbetsvillkor för alla som arbetar i kommuner och regioner.

Genom våra digitala HR-tjänster Lönelänken och HR- och chefsguiden möjliggör vi för kommuner och regioner att säkerställa att alla arbetstagare har anständiga arbetsvillkor samt lika lön för likvärdigt arbete. HR- och chefsguiden ger kommuner och regioner stöd och vägledning inom arbetsrätt – inklusive kollektivavtal, lagar och regler. Lönelänken är ett stöd i arbetet med lönestruktur, lönerelationer och lönespridning.

Digitalisering och innovation för hållbara lösningar

Innovation och teknologiska framsteg är nyckeln till både socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbara lösningar. Det bidrar dessutom till att skapa nya marknader och arbetstillfällen, vilket i sin tur kan bidra till en effektiv och jämlik resursanvändning. Att investera i innovation är därför ett sätt att skapa förutsättningar för hållbar utveckling.

Under året har vi tagit fram utbildningar i innovationsledning, tillsammans med forskaren Leif Denti. Vi har dessutom flera nya utbildningar i användardriven innovation (tjänstedesign).

Vi arbetar med att stötta kommuner och regioner att ta tillvara på digitaliseringsens möjligheter. Det sker bland annat genom Kompetensforum för digital mognad – en arena för att stärka och skickliggöra kommuner och regioner i deras omställning i en digital tid. Vi har även ett partnerprogram för leverantörer, i syfte att stärka samverkan mellan näringsliv och det offentliga.

Adda erbjuder, tillsammans med Inera, utbildningen Nyttokalkylen – en utbildning för att medarbetare i kommuner och regioner ska öka sina kunskaper i att beräkna nyttan vid förändring och investeringar. På så sätt ökar möjligheterna att veta vilka nyttor som förväntas och vilka kostnader det innebär.

Hållbara böcker och blanketter

För att uppnå hållbar utveckling krävs det att vi minskar vårt ekologiska fotavtryck genom att ändra hur vi producerar och konsumerar varor och resurser.

För att bidra till hållbar konsumtion och produktion erbjuder vi bland annat en utbildning i hållbar upphandling. Dessutom har vi ett brett utbud av webb-utbildningar så att medarbetare i välfärden kan fortsätta kompetensutvecklas, och samtidigt minska sitt resande.

Våra böcker och blanketter trycks och lagerförs hos H-tryck AB i Markaryd, som är certifierade enligt ISO 14001 (miljöledningssystem) och licensierade enligt Nordens officiella miljömärkning Svanen.

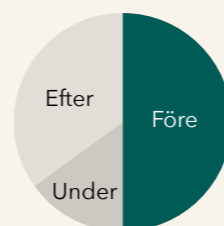
Inköpscentralsverksamheten

Vår inköpscentral har sedan 1 april omorganiserats och består nu av sju kategori-grupper, en affärsstödsavdelning och en hållbarhets- och uppföljningsavdelning. Syftet har varit att skapa en effektiv organisation med färre flaskhalsar och mer självgående team. Inom inköpscentralsverksamheten arbetar sju hållbarhets-strateger med att analysera hållbarhetsrisker före upphandling, ställa hållbarhetskrav under upphandling och följa upp ställda krav efter upphandling.

Analys av hållbarhetsrisker före upphandling

Vi ställer krav på hållbarhet utifrån risk för negativ påverkan och möjligheten till främjande. För att säkerställa att Inköpscentralen ställer krav i alla de ramavtal och dynamiska inköpssystem där det är relevant gör vi ett flertal analyser:

- Inför beslut om upphandling använder vi en checklista som omfattar 15 hållbarhetsaspekter och täcker risker för människor, miljö och samhälle. Analysen är del av den affärsanalys som Inköpscentralen tar fram inför beslutet.
- Inför upphandling gör vi en längre Agenda 2030-analys som omfattar samma hållbarhetsaspekter som checklistan. Förutom att hjälpa oss att bedöma risk och möjligheten till främjande är vår Agenda 2030-analys också vårt verktyg för att bedöma riskernas allvarlighetsgrad. En bedömning av allvarlighetsgrad är avgörande för att vi ska kunna prioritera vår kravställning och uppföljning.
- Inför upphandling kan vi även göra en fördjupad riskanalys för hållbara leveranskedjor om vi anser att det är nödvändigt för att förstå riskerna i en specifik leveranskedja. Även för detta har vi därför en mall. I första hand använder vi dock de riskanalyser som Upphandlingsmyndigheten, Direktoratet för forvaltning og økonomistyring, Regionernas kansli för hållbar upphandling och Inköpscentralen har tagit fram sedan tidigare, då de omfattar ett stort antal produkter.

- Till stöd för Agenda 2030-analysen och riskanalysen för hållbara leveranskedjor har vi en landriskanalys som hjälper oss att avgöra var riskerna är som störst. Analysen bygger på Worldwide Governance Indicators, Global Rights Index, Environmental Performance Index och Corruption Perception Index. Den täcker därmed FN Global Compacts fyra pelare mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöskydd och anti-korruption. Utöver att vara ett viktigt verktyg i analysfasen så använder vi landriskanalysen när vi väljer stickprov för uppföljning av hållbara leveranskedjor.

Mallarna bygger på FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfullt företagande och lagen om offentlig upphandling. De är anpassade till Inköpscentralens förutsättningar som privat aktör, men vi ser gärna att de används av andra upphandlande myndigheter i den mån de är av intresse. Därför har vi publicerat mallarna på Addas webbplats.

Hållbarhetskrav under upphandling

Hållbara leveranskedjor

För hållbara leveranskedjor använder vi de avtalsvillkor vi delar med Sveriges regioner.

Adda, Regionernas kansli för hållbar upphandling och Upphandlingsmyndigheten har sedan augusti 2021 samarbetat med att revidera kontraktsvillkor och webbstöd för hållbara leveranskedjor med tillhörande mallar. Syftet med revideringen, utöver att det följer Upphandlingsmyndighetens processer, är att förtydliga och förenkla stödet för målgrupperna, samt ta höjd för kommande EU-direktiv om Corporate Sustainability Due Diligence, som bygger på de internationella ramverken för tillbörlig aktsamhet.

Under året har det visat sig att Adda och Regionernas kansli för hållbar upphandling hade behov av att gå snabbare fram med sin uppförandekod och därtill hörande villkor än vad Upphandlingsmyndigheten kunde göra. Detta innebär att Regionernas kansli för hållbar upphandling och Adda kommer att tillhandahålla ett gemensamt stöd med mallar och vägledning för att underlätta tillämpningen på Regionernas kansli för hållbar upphandlings hemsida.

Sociala frågor i Sverige

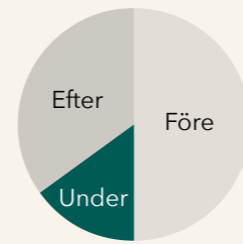
Vad gäller sociala frågor i Sverige utgår vi från Upphandlingsmyndighetens mall för arbetsrättsliga villkor enligt kollektivavtal samt från deras dialogkrav om sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Under året har vi bland annat regelmässigt ställt krav på webbtillgänglighet.

Miljöhänsyn

På miljöområdet är vår ambition att ställa långtgående miljökrav på det som har en stor påverkan och där det finns möjlighet till förbättringar. Som utgångspunkt använder vi Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier. När det saknas kriterier inom viktiga områden, eller när vi vill höja ambitionsnivån, tar vi fram egna.

I de avtal där transporter förekommer använder vi våra standardiserade villkor om minskad klimatpåverkan från transporter. Villkoren finns på tre nivåer och driver mot Sveriges mål om att minska klimatpåverkan från transporter med minst 70% till år 2030. En uppdatering av villkoren påbörjades under 2023.

Kravställt sortiment med kemikalier för drift och underhåll

Under 2023 tecknades ett nytt ramavtal för Järnhandelsvaror, där kemikalier för drift och underhåll lyfts ut som ett eget anbudsområde. I ramavtalet, som börjar gälla i februari 2024, har vi ställt krav på leverantörens kompetens att ge kvalificerad rådgivning till beställarna kring kemikalier och säker kemikaliehantering. Ett kravställt och kontrollerat sortiment av kemiska produkter ska förenkla för beställarna att köpa kemikalier med mindre innehåll av miljö- och hälsofarliga ämnen. Under avtalstiden kommer beställare att ges möjlighet att medverka i dialoger kring marknadsutveckling och kemikaliesubstitution för att utveckla ett ännu bättre sortiment som är till nytta för organisationerna.

Lek och park

Under året har bland annat avtalet för Park- och lekplatsutrustning 2021 följts upp. Ambitionsnivån för hållbarhetskraven var högre än någonsin i upphandlingen och detta var den första av flera planerade uppföljningar under avtalstiden. Totalt följdes åtta av leverantörerna upp gällande fyra av de hållbarhetskraven som ställdes i upphandlingen. Alla leverantörerna kunde visa att de uppfyllde kraven och uppföljningen gick snabbt att genomföra.

Leverantörernas engagemang och fokus på hållbarhetsfrågor bidrog starkt till att denna uppföljning kunde genomföras på så kort tid. Det är roligt att se när långt gående krav tillsammans med leverantörernas systematiska arbete ger framgång.

Marilouise Berg, hållbarhetsstrateg Adda.

I några av våra dynamiska inköpssystem vägleder vi dessutom våra kunder, inte minst när det gäller att ställa drivande hållbarhetskrav.

Konstgräs

Genom det dynamiska inköpssystemet för konstgräs har Inköpscentralen under året hjälpt kommuner att genom 36 upphandlingar upphandla totalt 56 konstgräsplaner. Vid varje upphandling har Adda stöttat respektive kommun med råd och mallar så att de har kunnat ställa drivande hållbarhetskrav utifrån kommunens beslutade mål, planer och strategier. Arbetet har bland annat minskat riskerna för konstgräsplanernas kemiska innehåll och minimerat mikroplastutsläppen i närområden och vattendrag. Arbetet har varit framgångsrikt och genom detta har det även säkerställts att uttjänta planer har omhändertagits: 12 genom materialåtervinning och 21 genom energiåtervinning.

Arbetet inom våra två fokusområden, fossilfria transporter och cirkulär ekonomi, har dessutom fortsatt under året.

Cirkulära lösningar

Vi strävar hela tiden efter att öka andelen ramavtal och dynamiska inköpssystem (DIS) med cirkulära lösningar och kategoriserar dessa som hållbara och cirkulära om de omfattar minst tre av fem mål för cirkulär upphandling i Vlaanderen-Circulaires modell². Ett exempel är vårt cirkulära ramavtal för återbruk av möbler, som syftar till att införa cirkulära möbelflöden i offentlig sektor. Under 2023 har allt fler kommuner och regioner börjat se fördelarna med återbruk av inredning. Ett sådant exempel är Tibro kommun som valde att avropa från ramavtalet när de skulle återbruka möbler i samband med en större renovering av Fågelviksskolan. ”Tack vare möjligheten att rekonditionera har vi kunnat återbruka våra bord till 90%, en hel del konferensbord, 17 moduler elevskåp och 160 matsalsstolar” berättar Samuel Willner, projektledare och miljöstrateg Tibro kommun. Ett annat exempel på cirkulära lösningar är att vi under 2023 lanserade vårt första cirkulära DIS - för hyresmoduler - som är en cirkulär affärsmodell eftersom byggnaderna är demonterbara och kan återanvändas på nya platser.

Jag är glad över att allt fler av våra kunder upptäcker möjligheterna i vårt återbruksavtal, att det hjälper dem att vända sin försörjningstrappa och komma igång med sin resa mot en cirkulär ekonomi inom möbler och inredning.

Lena Wettergren, hållbarhetsstrateg Adda.

²Cirkulär ekonomi och upphandling - (SKR.se)

Den digitala möbelkatalogen

Under 2023 lanserade vi vår första digitala möbelkatalog. Där är det enkelt att välja hållbara alternativ genom att använda filtreringsfunktionen och på så sätt få fram de produkter som har miljö- och hållbarhetsmärkning, är klimatberäknade, demonterbara eller som innehåller återvunnet och förnybart material.

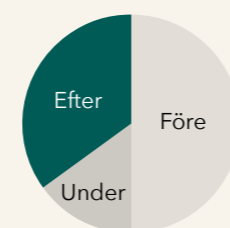
Nivåer av hållbarhet

Vi delar in våra ramavtal och dynamiska inköpssystem utifrån olika nivåer av hållbarhet. I de allra flesta upphandlingar ställer vi hållbarhetskrav, medan det endast är en del av avtalen som vi kategoriserar som hållbara ramavtal eller som ramavtal med hållbara alternativ.

Med hållbart ramavtal menar vi ett ramavtal som är fokuserat på en hållbar lösning. Det kan vara en design, prestanda eller funktion där ett helhetsperspektiv har antagits ur hållbarhetssynpunkt. Med hållbart alternativ menar vi ett ramavtal där det finns varor i varukatalogen, webbutiken eller varulistan som är markerade som särskilt hållbara.

Uppföljning av ställda hållbarhetskrav efter upphandling

För oss är uppföljning en förutsättning för hållbar upphandling. Därför arbetar vi systematiskt med uppföljning av de krav vi ställer. För att fördjupa och vidareutveckla det här arbetet har vi under året anställt en gruppchef för uppföljningsverksamheten. Vi har också sett över behovet av kompetens och resurser generellt inom uppföljningsverksamheten, bland annat för att i högre grad genomföra revisioner själva inom exempelvis hållbara leveranskedjor, men även för att kunna följa upp fler områden såsom välfärdsbrottslighet. Det har resulterat i att vi kommer utöka uppföljningsverksamheten med två uppföljningscontrollers under 2024.

Under året har vi börjat redovisa resultaten från vår leverantörsuppföljning på ramavtalens hemsidor. Vi har möjlighet att publicera uppföljningsresultat för 19 olika aspekter. Resultaten presenteras i form av färgmarkeringar där grön betyder att vi inte hittat några avvikelser, gul att vi hittat avvikelser och att dessa är under hantering samt röd som visar att vi funnit avvikelser men att dessa inte åtgärdats i tid eller i tillräcklig utsträckning.

Urval av vilka leverantörer som ska följas upp och när i tid samt utifrån vilka krav sker enligt de principer för uppföljning som vi tagit fram. De metoder vi oftast använder vid uppföljning är egenrapportering (självskattning), dokumentgranskning och kontorsrevisioner.

För uppföljning av krav på leverantören genom egenrapportering använder vi oss av de självskattningsenkäter som vi tagit fram. Dessa skickar vi till leverantörer genom plattformen Worldfavor, där leverantörerna också kan svara. För uppföljning av vissa krav, främst hållbara leveranskedjor, använder vi dessutom konsulter som genomför revisioner. Dessa avropar vi från vårt nya ramavtal Granskings- och rådgivningstjänster 2022. Det nya ramavtalet har fyra anbudsområden som bättre täcker våra och våra kunders behov: ekonomi, hållbara värdekedjor och hållbara investeringar, miljö och djuromsorg, samt arbetslivskriminalitet.

Uppföljning av hållbara leveranskedjor

Vår uppföljning av hållbara leveranskedjor kan delas in i systematisk uppföljning och incidenthantering. Systematisk uppföljning är planerad uppföljning där vi kontrollerar att leverantörerna har policyer och processer på plats för att kunna hantera negativ påverkan på mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljön och affärsetik i leveranskedjan.

Uppföljningen inleds vanligen med en självskattningsenkät. Under året har vi hanterat och bedömt 31 självskattningsenkäter. Vi har dessutom genomfört totalt 30 kontorsrevisioner inom ramen för vår systematiska uppföljning av hållbara leveranskedjor. Utöver detta har vi också genomfört återrevisioner hos de leverantörer som visat på avvikelser vid första revisionen.

När vi hittar avvikelser i våra uppföljningar resulterar det oftast i att leverantörerna åtgärdar bristerna i exempelvis policyer och processer. Uppföljningarna är därför också ofta uppskattade av leverantörerna och ses som ett led i att säkerställa att de uppnår kraven inom området hållbara leveranskedjor.

Miljöhänsyn under uppföljning

På miljöområdet har vi under året följt upp ett brett spann av miljökrav. Då det ofta är varu- eller tjänsterelaterade krav ser uppföljningarna olika ut beroende på krav och bransch. Samtidigt har vi följt upp miljökrav på leverantören som systematiskt miljöarbete.

Sammanfattningsvis har vi följt upp:

- 21 leverantörer inom klimat,
- 4 leverantörer inom cirkulär ekonomi,
- 18 leverantörer inom miljö- och hälsoskadliga ämnen,
- 8 leverantörer inom naturresurser, biologisk mångfald och ekosystem,
- 20 leverantörer inom systematiskt miljöarbete.

Sanktioner mot Ryssland och Belarus

På grund av Rysslands krig i Ukraina beslutade EU om sanktioner mot Ryssland och Belarus. Sanktionerna innebär bland annat att det är förbjudet för upphandlande myndigheter att fullgöra kontrakt med:

- ryska medborgare eller fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som är etablerade i Ryssland.
- Juridiska personer, enheter eller organ som till mer än 50 procent direkt eller indirekt ägs av en enhet som avses i föregående punkt, eller
- fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som agerar för, eller på uppdrag, av en enhet som avses i föregående punkter.

Förbudet gäller även underleverantörer och leverantörer eller enheter vars kapacitet åberopas, under förutsättning att de står för mer än 10 % av kontraktets värde.

Inköpscentralen har sedan tidigare, så långt som möjligt, kontrollerat de leverantörer vi ingått ramavtal med. Vi har under året också systematiskt fortsatt kontrollera nya leverantörer. Dessa kontroller omfattar en kartläggning av leverantörernas koncernstrukturer för att se om det finns ryska eller belarusiska bolag. Vi har också genomfört en screening av leverantörerna mot en databas innehållande globala sanktionslistor, personer i politiskt utsatt ställning (PEP), negativ publicitet (Adverse Media) och statligt ägda företag (SOE).

Utifrån de kontroller vi har gjort har vi hittills inte hittat något som indikerar att någon leverantör som vi har ingått ramavtal med skulle omfattas av sanktionerna.

Vår hållbarhetskommunikation

Genom vårt hållbarhetsarbete tar vi ansvar för människor, miljö och samhälle i våra ramavtal och dynamiska inköpssystem. Detta ansvar kräver inte bara att vi identifierar, förhindrar och begränsar negativ påverkan – det kräver också att vi kan visa hur vi tar det här ansvaret. Därför blir vår hållbarhetskommunikation allt viktigare.

På våra hållbarhetssidor på Addas webbplats får våra kunder och intressenter snabbt en överblick över hur Inköpscentralen arbetar med hållbara leveranskedjor, sociala frågor i Sverige och miljöhänsyn i våra upphandlingar och dynamiska inköpssystem. Hållbarhetskollen och Kemkollen har varit inaktiva under året i avvaktan på analys och beslut om eventuell fortsättning. På våra hållbarhetssidor finns information om de uppföljningar som tidigare gjorts inom Hållbarhetskollen och Kemkollen, samt hur vi jobbar med Agenda 2030.

För nytillkomna ramavtal publicerar vi hållbarhetssammanställningar på respektive ramavtals webbsida. I dessa sammanställningar kan våra kunder och intressenter hitta överskådlig information om vilka hållbarhetskrav och villkor som har ställts i respektive upphandling samt vilka globala mål i Agenda 2030 som respektive avtal bidrar till.

Hållbarhetsnyttan med våra ramavtal och dynamiska inköpssystem lyfts i de nyheter som går ut i samband med att nya ramavtal och dynamiska inköpssystem finns på plats. På samma sätt lyfts hållbarhetsnyttan i de avtalskort som tas fram för varje nytt avtal.

Våra hållbarhetsnyhetsbrev når drygt 1 000 mottagare fyra gånger om året. Varannan vecka, förutom i semestertider, når dessutom vår omvärldsbevakning med fokus på hållbarhet allt fler intressenter utanför koncernen, inklusive Upphandlingsmyndigheten, Regionernas kansli för hållbar upphandling, Kammarkollegiet, Stockholm, Göteborg och Malmö. Omvärldsbevakningen ligger till grund för våra analyser och vår incidenthantering.

Under hösten hölls fyra öppna webinarier om Addas hållbarhetsarbete i upphandling. Mer än 500 deltagare lyssnade på hur vi jobbar före, under och efter upphandling med hållbarhetsfrågorna. De fyra webinarierna finns inspelade och tillgängliga via Addas hemsida.

Samarbeten

Samverkan inom offentlig sektor

Vårt nära samarbete med Regionernas kansli för hållbar upphandling har fortsatt under året, inte minst i utvecklingen av de nya villkoren för tillbörlig akt-samhet för hållbara leveranskedjor. Vi har även regelbundna samverkansmöten med fokus på hållbarhet i upphandling med Sveriges Kommuner och Regioner, Regionernas kansli för hållbar upphandling, Upphandlingsmyndigheten, Statens inköpscentral på Kammarkollegiet och HBV – inköpsfunktionen åt Sveriges allmännyttiga bostadsbolag. Under året besökte Göteborg Inköp och upphandlings hållbarhetsavdelning Addas kontor i Stockholm med syftet att dela erfarenheter och kunskap. Sedan 2022 har vi återkommande avstämningar med Göteborg Inköp och Upphandling.

Inköpscentralen administrerar dessutom sedan fem år nätverket Miljö- och hälsa i upphandling, som består av hållbarhetsstrategier i 15 av Sveriges kommuner. Under året har två nätverksträffar genomförts, en fysisk och en digital, där medlemmarna fått ta del av kompetenshöjande föreläsningar och utbyta erfarenheter i syfte att driva på utvecklingen.

Vinnovaprojektet

Det Vinnovafinansierade projektet "Offentlig upphandling som klimatpolitiskt styrmedel" avslutades under året. Adda deltog i slutseminariet i november 2023. Projektet har bidragit till att bygga upp Upphandlingspanelen, som har som mål att informera hur den offentliga upphandlingen kan främja det övergripande klimatarbetet och utvecklas genom användning av konkreta verktyg baserade på kvantitativa data.

Atea Sustainability Focus

Inköpscentralen är medlem i initiativet Atea Sustainability Focus (ASF) Leadership for Change, tillsammans med andra större nordiska IT-köpare från privat och offentlig sektor. Initiativet utgår från ett manifest om att prioritera hållbarhet vid inköp av IT, gynna aktörer som är i linje med 1,5-gradersmålet, verka för en cirkulär ekonomi och respektera mänskliga rättigheter. Inom ramen för initiativet delar medlemmarna kunskap och erfarenheter kring hållbarhet vid inköp, i syfte att identifiera och tillämpa bästa praxis. Inköpscentralen deltar även i ASF Advisory Board som årligen tar fram en rapport till den globala IT-industrin. Temat för 2023 års rapport var klimatansvar. Vi strävar efter att se en IT-industrin som lever upp till sina klimatåtaganden och kan demonstrera det på ett transparent sätt.

Hållbarhetsåtgärder framåt

På grund av det försenade arbetet med de nya villkoren för tillbörlig aktsamhet för hållbara leveranskedjor kommer vi under 2024, tillsammans med Regionernas kansli för hållbar upphandling, förankra de nya villkoren i kommuners, regioners och våra leverantörers arbete, genom utbildningar och workshops. Vi kommer också se över hur vi bäst kan stötta våra kunder med samordnade uppföljningar.

Vi ser nu över vår digitala utbildning i hållbar upphandling och avser att uppdatera denna med ett nytt pedagogiskt upplägg, vi ser även över behov och förutsättning för att ta fram en tillhörande lärarledd master-klass.

Har du frågor om vårt hållbarhetsarbete eller
förslag på hur vi kan bli ännu bättre?

Kontakta:
Peter Nohrstedt, hållbarhetschef
08-709 59 07
peter.nohrstedt@adda.se